

Leiopus punctulatus

Aspsplintbock

Skalbaggar, Långhorningar

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Cerambycidae (långhorningar), **Släkte:** *Leiopus*, **Art:** *Leiopus punctulatus* - aspsplintbock (Paykull, 1800) **Synonymer:**

Kännetecken

En i kolsvart och vitt vackert tecknad långhorning som blir cirka 8 mm lång. Arten är ganska platt med långa antenner som hos hanen blir nästan dubbelt så långa som kroppen. Täckvingarna är småspräckliga med vita punkter och hårfläckar, som på mitten och längst bak bildar mera sammanhängande breda vita hårband med små svarta fläckar.

Utbredning och status

Arten var länge endast känd genom några få fynd i östra Uppland (tidigt 1900-tal). Under de senaste decennierna har dock arten återupptäckts på ett antal lokaler i Uppland och södra Gästrikland, och på en lokal i sydöstra Dalarna. Närmast i södra Finland samt i Estland. Arten förekommer vidare i östra Mellaneuropa och i Ryssland.

Ekologi

Larvutvecklingen sker under barken på grovbarkiga döda grenar eller klena stammar av asp, gärna runt grenfästen. Arten utvecklas i Mellaneuropa även i lind och ek, vilket ej är känt i Sverige. Angrepp påträffas ofta i grenar som ligger nedblåsta på marken eller i på marken liggande toppar från fallna aspar, men troligen angrips även döda grenar uppe i kronorna på stående träd. Grenarna är ofta angripna av aspskål (*Encoelia fascicularis*) som svartfärgar splintvedens yta. Larvutvecklingen är tvåårig, och förpuppningen sker i slutet av maj. Före förpuppningen gör larven en grund puppkammare som efterlämnar en vit, oval fläck i den för övrigt svarta splintveden. Ibland kan ett par generationer av arten gå ut ur samma grenavsnitt. De fullbildade skalbaggarerna påträffas sittande på döda grenar från mitten av juni och en månad framåt.

Hot

Det är ont om det slags senvuxna gamla aspbestånd som tycks passa aspsplintbocken. Det föreligger tyvärr dessutom en stor risk för glapp i kontinuiteten av lämpligt yngelmaterial i bestånden, eftersom arten enbart angriper aspgrénar av en viss typ. På flera av sina lokaler hotas den således av brist på lämpliga döda grenar. Den starka svenska älgstammen har även under flera decennier utgjort ett hot mot arten genom att yngre successionsträd har svårt att växa upp på grund av betningen.

Åtgärder

Det är av stor vikt att vi spar gamla aspbestånd i skogsmark. Främst gäller detta bestånd med senvuxna träd i bergig och stenig terräng, där grövre bark går ända ut på grenarna. Vi måste även se till att nya successioner av dessa träd kommer fram i skogsmarken. Vi bör även minska älgstammen genom avskjutning, så att aspinblandningen i våra skogar kan öka.

Naturvård

Åtgärdsprogram: Fastställt

Litteratur

- Bense, U. 1995. Longhorn Beetles – Illustrated Key to the *Cerambycidae* and *Vesperidae* of Europa. Sid. 352. Margraf Verlag, Weikersheim.
- Bilý, S. & Mehl, O. 1989. Longhorn Beetles (*Coleoptera, Cerambycidae*) of Fennoscandia and Denmark. *Fauna Ent. Scand.* Vol. 22: 150–151.
- von Demelt, C. 1966. Die Tierwelt Deutschland, Teil 52, Bockkäfer: Sid. 93, Jena.
- Lundberg, S. & Martin, O. 1991. *Leiopus punctulatus* (*Coleoptera, Cerambycidae*) återfunnen i Sverige – med uppgifter om biologin. *Ent. Tidskr.* 112: 129–132.
- Ringselle, G. A. 1913. Några fynd av *Coleoptera*. *Ent. Tidskr.* 34: 237.

Författare

Bengt Ehnström 1999. © ArtDatabanken, SLU 2006.